

Mária Bidelníková

Reštaurátorská tvorba a maľba obrazov

Text: Mgr. Zuzana Neumannová

maria@bidelnikova.sk
www.bidelnikova.sk

Mária Bidelníková je verejnosti známa ako uznávaná reštaurátorka, odborníčka na reštaurovanie maľby, ale aj maliarka. Po absolvovaní VŠVU v roku 1983 pôsobila ako reštaurátorka v Reštaurátorských ateliéroch v SNG. Špecializovala sa na reštaurovanie tabuľovej maľby, závesného obrazu na plátne a na papieri, rovnako tvorbu priznaných kópií diel starých majstrov aj predstaviteľov moderny.

Reštaurátorská prax, znalosti, medziodborové vedomosti a skúsenosti, ktoré profesia so sebou nesie, sa stali obrovským impulzom, sumou informácií, ktoré sa rozhodla zúročiť. Ovládanie maliarskych techník maľby starých aj súčasných majstrov, technologické postupy, práca s farbami, tmelmi, materiálmi aj chemickými, rovnako aj fotografovanie sa stali silným východiskom pre rozvinutie vlastného umeleckého programu. Nevyhnutná fotodokumentácia týchto prác a reštaurátorských postupov ju priviedli k dokumentárnej fotografii a stala sprievodným elementom celej jej tvorby.

Od roku 2008 sa venuje vlastnej voľnej maliarskej tvorbe, ktorá je logickým vyústením jej snažení a nadväzuje na pôvodnú profesiu. Samotná technologická náročnosť i remeselná zručnosť sú východiskom vlastnej maliarskej tvorby. Voľná maľba však pre autorku predstavuje predovšetkým slobodu tvorby a odreagovanie, čiže RELAX. Názov RELAX sa stal aj názvom celého autorkinho programu maľby, zahŕňajúceho široké spektrum riešení problematiky farebnosti, techník či výrazu na obrazovej ploche. Jednotným momentom jej maľby je väčšinou abstraktné riešenie obrazu.

Znalosti techník a uvoľnenie rukopisu jej priamo otvorili cestu k abstraktnej maľbe. Nadviazala na gestickú maľbu abstraktného expresionizmu 40. rokov minulého storočia. Jednotiacim momentom sa stal abstraktný výraz ako odkaz na prácu s materiálom. Uplatňuje princíp all-over maľby, ktorý popiera horizont alebo formát obrazu. V prevažne čierno-bielych kompozíciách je dominantná

Pri reštaurovaní v Istituto Centrale del Restauro v Ríme

Dávid s hlavou Goliáša, Slovenská národná galéria, Bratislava

pred reštaurovaním

po reštaurovaní

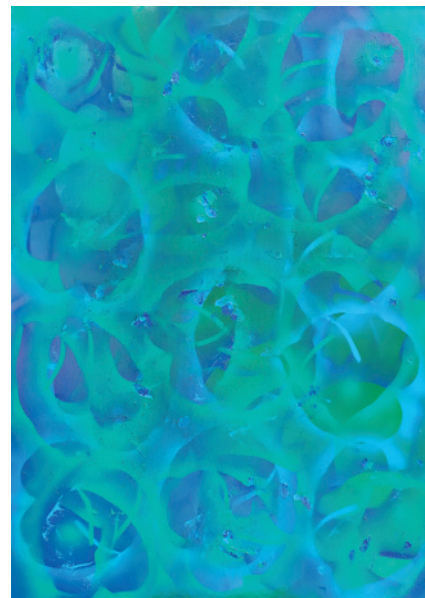
gestická maľba. Využíva metaforickú reč a imaginatívnu hru symbolov a znakov. Objavuje sa tiež farba, základné odtiene červenej, modrej, zelenej a žltej, nanášaná je pastózne gestickými ťahmi štetca.

Inú polohu v tvorbe Márie Bidelnicovej predstavuje prevaha štruktúrnej maľby. Pod označením použitia kombinovanej techniky vytvára série obrazov z materiálov piesku, textilu alebo papiera. Cieľene sa zameriava na vyznenie štruktúr, matérie hmoty ako výrazového prostriedku. Maľba dosahuje kvality informelovej poetiky štruktúrnej, lyrickej abstrakcie. Na vrstvených, štruktúrnych obrazoch, na ktorých materiály umiestňuje niekedy až asamblážovým spôsobom, sa objavuje farebnosť, často obľúbená modrá. Takmer v monochromatických farebných plochách sú vrstvy, farebné body aj čiarky robené nanášaním špachtľou, kvapkaním technikou drippingu alebo zoškriabávaním.

V niekoľkých sériách obrazov sa objavuje použité plátkové zlato na ich celej ploche, inokedy len v detailoch. Jeho uplatnenie je odkazom na reštaurátorské skúsenosti v oblasti starého umenia. V rámci štruktúrnej maľby náznakovo vnáša realistický motív listov rôznych stromov, ktoré vyznievajú ako súčasť štruktúry. Použitie motívu sa javí skôr ako optická hra, odtlačky tvarov vytvárajú náhodný raster bez ambície prezentovať skutočnú podobu, tvar či farbu použitej veci. Vytvára rozsiahle obrazové série, ktoré výrazom spolu súvisia. Obrazy pritom môžu existovať samostatne, možno ich tiež spájať v obmenách. Umožňuje to jednak rovnaký formát rozmerov, ale hlavne farebnosť tlmených odtieňov, často pastelových, ktoré sa dopĺňajú a vytvárajú harmonické celky.

Relax, 2016, olej, 100 x 70 cm

Relax, 2020, kombinovaná technika 70 x 50 cm

Výstava obrazov Relax, Slovenské národné divadlo, Bratislava 2011

Výstava obrazov Relax, Galéria Umelka, Bratislava 2024

Časť autorkinej maľby predstavujú aj obľúbené presahy do koláže a asambláže. Často sa necháva ovplyvniť a inšpirovať grafitmi a streetartovým umením. V kolážach fotografií Marilyn Monroe a Andyho Warhola na zlatožlto pôsobiacom pozadí vo veľkom formáte uplatnila maliarske zásahy, multiplikáciu menších obrázkov. Inokedy zasahuje drippingom alebo vnáša lettristické prvky. Koláže predstavujú prepojenie na možnosti súčasnej výtvarnosti.

Svoju voľnú maliarsku tvorbu Mária Bidelnicová prezentovala na mnohých kolektívnych aj autorských výstavách. Jej umelecký prínos aj umelecké hodnoty diel nás sprevádzajú pri kultivovaní verejných aj súkromných priestorov. Rovnako autorkin dotyk s dielami prostredníctvom reštaurátorských zásahov zanecháva kultúrnu stopu v širšom kontexte umenia.